

Sygn. akt I ACa 1033/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Ewa Solecka SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Agnieszka Szymocha

po rozpoznaniu w dniu 13 maja 2016 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko J. C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 3 marca 2015 r., sygn. akt I C 403/14,

1) oddala apelację;

2) zasądza od pozwanej na rzecz powoda 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Roman Sugier	SSA Ewa Solecka
---------------------------	------------------	-----------------

Sygn. akt I ACa 1033/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 marca 2015 r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanej J. C. na rzecz powoda Banku (...) SA w W. kwotę 77.426 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 4 kwietnia 2014 r. oraz kwotę 3.872 złote

tytułem zwrotu kosztów sądowych i 3.617 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego z zastrzeżeniem dla pozwanej, jako dłużnika rzeczowego, prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jej odpowiedzialności do wartości nieruchomości położonej w R. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Będzinie prowadzi Księgę wieczystą (...).

Wyrok Sądu Okręgowego oparty został na następujących ustaleniach faktycznych.

W ramach umowy o kredyt rewolwingowy z dnia 19 kwietnia 2011r. powód Bank (...) SA w W. udzielił E. K. i A. K. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą(...) s.c. odnawialnego kredytu rewolwingowego na okres od 19 kwietnia 2011r. do 18 października 2012r. w maksymalnej kwocie 60.000zł. Zgodnie z tą umową prawnym zabezpieczeniem spłaty tego kredytu jest między innymi hipoteka łączna ustanowiona do wysokości 110.000zł na:

- nieruchomości gruntowej, zabudowanej jednorodzinny budynkiem mieszkalnym, położonej w S. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Sosnowcu prowadzi księgę wieczystą (...), a której współwłaścicielami są E. K. w 1/3 części, A. K. w 1/3 części i D. K. w 1/3 części;
- nieruchomości gruntowej oddanej w wieczyste użytkowanie z budynkiem stanowiącym odrębną nieruchomość, położonej w R. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Będzinie prowadzi księgę wieczystą (...), a której współwłaścicielami we wspólności majątkowej małżeńskiej są E. K. i A. K..

Dnia 31 sierpnia 2011r. E. K., A. K. i D. K. złożyli oświadczenie w sprawie ustanowienia powyższej hipoteki łącznej umownej, a powód złożył oświadczenie do wniosku o wpis tej hipoteki łącznej umownej.

Dnia 7 września 2012r.:

- mocą umowy pożyczki pozwana J. C. udzieliła E. K. pożyczki w kwocie 80.000zł na okres do dnia 7 września 2015r. W umowie tej strony postanowiły, że zabezpieczeniem spłaty tej pożyczki będzie przewłaszczenie przez J. C. – prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej wraz z odrębną własnością budynku położonej w R., dla której Sąd Rejonowy w Będzinie prowadzi księgę wieczystą (...);
- mocą notarialnej umowy E. K. działająca również w imieniu swojego męża A. K. w celu zabezpieczenia zwrotu powyższej pożyczki, przeniosła na rzecz J. C. prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej oraz budynek stanowiący odrębny przedmiot własności, dla których Sąd Rejonowy w Będzinie prowadzi księgę wieczystą (...). J. C. zobowiązała się pozostawić przewłaszczoną nieruchomość w posiadaniu E. i A. małżonków K. do dnia 7 września 2015r., a w przypadku zwrotu całego długu do tego dnia – przenieść niezwłocznie prawo użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej oraz własność budynku na rzecz E. i A. małżonków K.. O ile natomiast warunek terminowego zwrotu całego długu nie zostanie spełniony, E. i A. małżonkowie K. zobowiązali się wydać J. C. prawo użytkowania wieczystego nieruchomości wraz z odrębną własnością budynku do posiadania i korzystania.

Na podstawie powyższej notarialnej umowy przeniesienia prawa użytkowania wieczystego gruntu i odrębnej własności budynku z dnia 7 września 2012r. pozwana została wpisana w księdze wieczystej (...) jako użytkownik wieczysty nieruchomości gruntowej i właściciel budynku w całości.

Dnia 25 czerwca 2013r. powód wystawił przeciwko dłużnikom E. K. i A. K. bankowy tytuł egzekucyjny, w którym stwierdził, że są oni zobowiązani do zapłaty mu kwoty 167.545,34zł, a w niej z tytułu umowy o kredyt rewolwingowy z dnia 19 kwietnia 2011r. kwoty 70.054,74zł (należność główna (kapitał) – 60.000zł, odsetki naliczone do dnia wystawienia (...) 9.994,74zł, dalsze odsetki od dnia wystawienia (...) w wysokości zmiennej stopy procentowej 17%, koszty – 60zł).

Sąd Rejonowy w Sosnowcu postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2013r. sygn. akt I Co 3419/13 powyższemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nadał klauzulę wykonalności, a powód na podstawie tego tytułu wykonawczego złożył

wniosek o wszczęcie przeciwko dłużnikom E. i A. małżonkom K. egzekucji między innymi z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...) ((...)).

Pismem z dnia 2 stycznia 2014r., skierowanym na adres R. ul. (...), powód wezwał pozwaną jako dłużnika rzeczowego do zapłaty kwoty 75.033,09zł (kapitał – 60.000zł i odsetki – 15.033,09zł i dalsze) w terminie 14 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego.

Dnia 4 kwietnia 2014r. powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, w którym oświadczył, że w księgach banku figuruje wymagalne zobowiązanie E. i A. małżonków K. z tytułu umowy o kredyt rewalwingowy z dnia 19 kwietnia 2011r., które na dzień 3 kwietnia 2014r. wynosiło 77.426,51zł, w tym niespłacona należność główna w kwocie 60.000zł i odsetki naliczone do dnia 2 kwietnia 2014r. w kwocie 17.426,51zł.

Mając na względzie powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

W ocenie Sądu pierwszej instancji zebrane dowody wskazują na to, że dłużnikami osobistymi i rzeczowymi powoda z tytułu zawartej umowy o kredyt są E. i A. K.. Dłużnikiem rzeczowym z tytułu tego zobowiązania co do 1/3 nieruchomości położonej przy ul. (...) w S. co do kwoty 110.000 złotych jest D. K.. Dłużnikiem rzeczowym co do kwoty 110.000 złotych jest także pozwana J. C. ze względu na nabycie prawa wieczystego użytkowania oraz własności budynku usytuowanego w R. przy ul. (...) do kwoty 110.000 złotych.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia okoliczność, że pozwana nabyła prawa obciążone hipoteką dla zabezpieczenia spłaty pożyczki udzielonej przez siebie dłużnikom powoda. Zarzut bezpodstawności lub przedwczesności roszczenia Sąd uznał za bezzasadny skoro w dacie orzekania pozwana była wieczystym użytkownikiem nieruchomości gruntowej i właścicielem budynku obciążonym hipoteką.

Sąd uznał, że powód wykazał wysokość przysługującej mu w stosunku do dłużników wierzytelności bankowym tytułem egzekucyjnym, któremu sąd nadał klauzulę wykonalności.

Sąd nie podzielił też zarzutu pozwanej jakoby działania zmierzające do egzekwowania roszczenia z jej majątku stanowiły nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 kc. Sąd podkreślił, że powódka nabywając nieruchomość obciążoną hipoteką winna się liczyć z tym, że wierzyciel hipoteczny posiadający takie zabezpieczenie może dochodzić zaspokojenia od niej jako dłużnika rzeczowego.

Sąd podkreślił, że w razie zwrotnego przeniesienia przez pozwaną prawa wieczystego użytkowania i własności budynku na dłużników powoda pozwana utraci status dłużnika rzeczowego.

Zdaniem Sądu pozwana nie wykazała przesłanek pozwalających na uznanie w oparciu o przepis art. 799 § 2 kpc, że egzekucja skierowana do niej jest nadmiernie uciążliwa i nie powinna być prowadzona.

Sąd podkreślił, że dochodzone przez powoda roszczenie o zapłatę odsetek oraz kosztów postępowania także stanowi dług rzeczowy gdyż mieści się w sumie hipoteki (art. 69 ustawy o księgach wieczystych i hipotece).

Oprócz wspomnianego wyżej przepisu, jako podstawę prawną rozstrzygnięcia Sąd wskazał przepis art. 65 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece i art. 98 kpc.

Wyrok został zaskarżony w całości przez pozwaną.

Pozwana zarzuciła nieważność postępowania (art. 379 pkt 5 kpc w związku z art. 214 § 1 kpc) polegającą na uniemożliwieniu jej obrony swych praw. Sąd pierwszej instancji mimo wniosku skarżącej, nie odroczył bowiem posiedzenia wyznaczonego na przeprowadzenie rozprawy w dniu 3 marca 2015 r. mimo usprawiedliwienia przez pozwaną nieobecności i wniosku o odroczenie rozprawy.

Pozwana zarzuciła nadto błędne ustalenie przez Sąd Okręgowy, że jest dłużnikiem rzeczowym powoda mimo, że z umowy zawartej z dłużnikami osobistymi powoda wynika, że nabyła należącą do nich nieruchomość jedynie jako

zabezpieczenie spłaty udzielonej pożyczki i zobowiązała się nie rozporządzać nią do 7 września 2015 r. a po tej dacie, w razie zwrotu pożyczki, zwrotnie przenieść prawa uzyskane dla zabezpieczenia spłaty długu na rzecz pożyczkobiorców.

Pozwana zarzuciła też błędne uznanie, że powód wykazał istnienie długu i jego wysokość oraz, że powód wykazał brak możliwości zaspokojenia się z nieruchomości położonej w S. przy ul. (...).

Zdaniem skarżącej powód nie wykazał przesłanek do wszczęcia postępowania ani roszczenia, którego dochodzi.

W apelacji podtrzymano też zarzut bezzasadności roszczenia, zarzut wyrządzenia przez powoda pozwanej szkody ze względu na ewentualną egzekucję skierowaną do jej majątku, która winna być uznana za nadmiernie uciążliwa.

W ocenie skarżącej wyrok zapadł z naruszeniem przepisu art. 65 ustawy o księgach wieczystych i hipotece gdyż pozwana nie posiada statusu dłużnika rzeczowego oraz art. 5 kc w związku ze wspomnianym przepisem, gdyż skarżąca w istocie nie nabyła prawa własności należnego do dłużników powoda, a jedynie dysponuje nim czasowo dla zabezpieczenia swoich roszczeń stosunku do dłużników powoda.

Powołując się na wskazane wyżej okoliczności pozwana zarzuciła też naruszenie przepisów art. 214 § 1 kpc w związku z art. 379 pkt 5 kpc, art. 217 § 2 kpc w związku z art. 217 kpc poprzez oddalenie wniosku o przesłuchanie dłużników powoda oraz naruszenie przepisu art. 233 § 1 kpc przez błędne naruszenie w oparciu o zebrane dowody, że jest dłużnikiem rzeczowym powoda.

W apelacji zarzucono też wadliwość uzasadnienia kwestionowanego wyroku (art. 328 § 2 kpc).

Powołując się na powyższe pozwana wносиła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania ewentualnie o zmianę wyroku i oddalenie powództwa względnie do zmiany wyroku i ograniczenia „żądania pozwu” do sumy uzyskanej z nieruchomości na podstawie hipoteki a nie do wartości nieruchomości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania.

W toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym pozwana wносиła o odroczenie rozprawy apelacyjnej powołując się na to, że ze względu na stan zdrowia nie jest w stanie stawić się w sądzie.

Sąd Apelacyjny wniosek ten uwzględnił i odroczył rozprawę wyznaczoną na dzień 25 lutego 2016 roku.

Pozwana wносиła też o odroczenie kolejnego terminu rozprawy wyznaczonego na dzień 13 maja 2016 roku podnosząc, że powód wyzbył się części wierzytelności na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego, a co za tym idzie zachodzi konieczność zbadania w jakim zakresie powód jest wierzycielem skarżącej.

Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosku pozwanej o kolejne odroczenie rozprawy uznając, że zmierza on jedynie do przewlekłości postępowania. Pozwana w żaden sposób nie wykazała bowiem, że powód wyzbył się części wierzytelności, której dotyczy sprawa.

Sąd Apelacyjny nie uznał też za przeszkodę umożliwiającą pozwanej udział w rozprawie zaproszenia na naradę zorganizowaną przez dyrektora jej zakładu pracy.

Pozwana nie wykazała bowiem aby jej obecność na naradzie była niezbędna lub nie miała możliwości uzyskania zwolnienia od pracy w związku z toczącym się procesem.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Apelacja pozwanej nie jest zasadna.

Nie zasługuje na uwzględnienie podniesiony w apelacji zarzut nieważności postępowania ze względu na pozbawienie pozwanej możliwości obrony swych praw co miało wynikać z nieuwzględnienia wniosku skarżącej o odroczenie rozprawy poprzedzającej wyrokowanie.

Z akt sprawy wynika, że posiedzenie Sądu Okręgowego poprzedzające wyrok odbyło się 3 marca 2015 r. od godziny 9.¹² do godz. 9.⁴⁵.

Wniosek pozwanej o odroczenie rozprawy z powołaniem się na wyjazd służbowy pozwanej, którego termin był skarżącej znany co najmniej od 25 lutego 2015 r. (pismo pracodawcy z 25.02.2015 r. k. 108) wpłynął do Sądu Okręgowego w dniu 3 marca 2015 r. o godzinie 11⁴⁰.

W dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy Sądowi pierwszej instancji nie znana była więc przeszkoda, która uniemożliwiła pozwanej uczestnictwo w rozprawie (art. 214 § 1 kpc).

Brak więc podstaw do uznania, że z przyczyn leżących po stronie Sądu pozwana została pozbawiona możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 kpc).

Nie są też zasadne pozostałe zarzuty apelacji.

Twierdzenia skarżącej jakoby nie była właścicielką nieruchomości, której hipoteka została obciążona na zabezpieczenie długu dłużników osobistych powoda, należy uznać za gołosłowne i pozostające w sprzeczności z dowodami zebranymi w sprawie w postaci aktu notarialnego z dnia 7 września 2012 r. oraz aktami i dokumentami księgi wieczystej nieruchomości nabytej przez skarżącą. Za dowolne i pozbawione podstaw prawnych też należy uznać twierdzenie skarżącej, że nabycie nieruchomości w ramach przewłaszczenia na zabezpieczenie spłaty własnej wierzytelności nie czyni pozwanej wieczystym użytkownikiem i właścicielem budynku nabytych umową z E. K. i A. K. z dnia 7 września 2012 r. Dla oceny trafności zaskarżonego orzeczenia nie ma znaczenia okoliczność, że pozwana w stosunku do swych kontrahentów zobowiązała się zwrotnie przewłaszczyć na ich rzecz nabyte prawa w razie spłaty długu w terminie do dnia 7 września 2015 r. skoro skarżąca nie wykazała aby dług został spłacony i wyzbyła się nabytych praw obciążonych hipoteką.

Tym samym jako dłużnik rzeczowy powoda pozwana odpowiada za zobowiązania jego dłużników osobistych od wysokości ustawowej hipoteki.

Wynika to z przepisów przytoczonych przez Sąd Okręgowy w motywach zaskarżonego wyroku. Wysokość długu została wykazana przez powoda umową kredytową zawartą z małżonkami K. oraz bankowym tytułem egzekucyjnym z dnia 25 czerwca 2015 r. (k. 85), któremu sąd postanowieniem z dnia 28.08.2013 r. nadał klauzulę wykonalności (k. 86).

Mimo, że dokumenty te mają charakter dokumentów prywatnych nie pozbawia to ich mowy dowodowej. Jeśli skarżąca utrzymuje, że dług nie istnieje lub jest niższy nie wystarcza w tym zakresie samo zanegowanie jego istnienia, skoro zaciągnięcie kredytu przez małżonków nie było kwestionowane. W ocenie Sądu Apelacyjnego niezbędna byłaby inicjatywa dowodowa skarżącej (art. 6 kc), że zaciągnięty kredyt został spłacony w całości lub części. Pozwana nie zaoferowała takich dowodów werbalnie kwestionując jedynie dowody przedstawione przez powoda.

Trafnie Sąd Okręgowy za zbędne dla rozstrzygnięcia uznał przeprowadzenie dowodów z zeznań dłużników osobistych powoda. Skarżąca mimo twierdzenia, że dowody te były niezbędne nie wskazuje w apelacji do jakich odmiennych ustaleń Sądu miało doprowadzić przeprowadzenie tych dowodów.

Nie jest też trafny zarzut apelacji jakoby prowadzenie egzekucji z nieruchomości pozwanej było nadmiernie uciążliwe dla skarżącej lub w sposób nieuzasadniony miało prowadzić do egzekwowania także roszczenia z tytułu odsetek dlatego tylko, że powód wszczął egzekucję także w stosunku do innej nieruchomości obciążonej hipotecznie. Pozwana nie wykazała bowiem aby powód uzyskał w ramach innej egzekucji zaspokojenie swych wierzytelności pozwalających na ograniczenie jej odpowiedzialności rzeczowej (art. 6 kc).

Prawem wierzyciela jest zabezpieczenie swych roszczeń na różnych nieruchomościach i próba zaspokojenia przez kierowanie do nich egzekucji.

W sprawie w żaden sposób nie zostało wykazane, że postępowanie egzekucyjne skierowane do udziału w innej nieruchomości w jakiś sposób spowodowało zaspokojenie wierzyciela lub, że jest to wysoce uprawdopodobnione.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie są też zasadne zarzuty skarżącej jakoby treść sentencji zaskarżonego wyroku groziła skarżącej odpowiedzialnością do wartości nieruchomości obciążonej hipoteką a więc większą niż dług zabezpieczony hipoteką.

Zaskarżonym wyrokiem zasądzono od pozwanej jako dłużnika rzeczowego na rzecz powoda określoną kwotę, zastrzegając, że pozwana może powoływać się do ograniczenia swej odpowiedzialności do wartości nieruchomości o jakiej mowa w wyroku. Brak jest podstaw do uznania, że wyrok czyni pozwaną odpowiedzialną osobiście do wartości tej nieruchomości.

Dlatego też ten zarzut nie mógł odnieść zamierzonego skutku gdyż prawidłowa wykładnia wyroku wskazuje na to, że powódka jako dłużnik rzeczowy odpowiada w stosunku do powoda, odnośnie zasądzonej kwoty, do wysokości kwoty jaką można uzyskać z egzekucji nieruchomości opisanej w jego sentencji.

Mając to na względzie Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc oddalił apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 kpc.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Roman Sugier	SSA Ewa Solecka
---------------------------	------------------	-----------------